

گفت‌وگوی «جوان» با سیدهای سعادتمند نویسنده کتاب «سکوت شکسته» که به تازگی رونمایی شد

به فصل سوم برسید دیگر کتابم را زمین نمی‌گذارید

چه شد که وارد عرصه نویسندگی جنگ شدید؟ خودتان هم در جبهه حضور داشتید؟

بله، من ۲۶ ماه در جبهه حضور داشتم و از اعضای گردان رزمی بودم و فقط به شناخت خود از جنگ اکتفا نکردم. برای نوشتن کتاب درباره جنگ عملی و به دست آوردن حال و هوای دفاع‌مقدس بیش از ۱۰سال در حوزه ادبیات جنگ به ویژه جنگ‌های اول و دوم جهانی پژوهش کردم. در حالی که ادبیات هشت سال دفاع مقدس را دنبال می‌کردم، به دنبال سوزهای برای روایت بودم که شخصیت راوی از یک طرف دارای کاربزمای باشد و بتواند با نسل جوان ارتباط برقرار کند و از طرف دیگر کتاب مورد توجه و نظر بانوان قرار گیرد. ما حاصل تلاش‌هایم خلق اثری با عنوان «سکوت شکسته» شد. اثری که با استقبال خوب مخاطبان مواجه شد و در سه ماهه نخست با توجه به اینکه نشر بخش خصوصی بود، کتاب به چاپ چهارم خود رسید. این کار پس از کتاب راضیه دومین کتاب چاپ شده من است.

انگیزه‌تان از نگارش این کتاب چه بود؟

برای نگارش فیلمنامه عملیات کربلای یک جلسه‌ای با حضور رزمندگان و فرماندهان حاضر در عملیات تشکیل شد. در این میان افرادی که در این مجلس جمع شده بودند تا عملیات کربلایک را روایت کنند، حاج محمود پاک‌نژاد حضور داشت. من و حاج‌محمود بیش از ۲۰سال همدیگر را ملاقات نکرده بودیم. آخرین عملیاتی که من و ایشان با هم هم‌رمز بودیم، عملیات والفجر ۱۰ بود. حاج محمود پاک‌نژاد نقش محوری در عملیات کربلای یک داشت که در اسناد بسیاری به آن اشاره شده است، اما ایشان حرفی نمی‌زد و در جلسه ساکت می‌نشست.ایشان همان ابتدا گفت:می‌خواهید فیلمی بسازید که خودمان و خانواده‌مان ببینیم؟! و همین جمله انگیزه‌های شد که پای حرف‌های ایشان بنشینم و روایت‌هایش را به رشته تحریر در آورم. مهم‌ترین ویژگی ایشان کاربزمای‌شان بود که توجه من را خیلی به خودش جلب کرد. همه از توان و مجاهدت‌های حاج محمود‌خاطرات و روایات زیادی داشتند. سکوت ۴۰ سال حاج محمود بهانه‌ای شد که قهرمان داستان کتاب «سکوت شکسته» شود که جذابیت خاصی برای خوانندگان اثر داشت. رزمندهای نبود که سابقه خدمت در لشکر ۱۷ علی‌ابن‌ابی‌طالب (ع)در زمان دفاع‌مقدس را داشته باشد و از نقش و اثر ایشان در عملیات‌ها حرفی به میان نیآورد. به همین دلیل وقتی قرار شد با حضور مهمان‌ها محدود و در شرایط همه‌گیری ویروس کرونا از کتاب سکوت شکسته رونمایی شود، بیش از ۵۰۰ نفر از پیشکسوتان دفاع‌مقدس در این برنامه حضور پیدا کردند. حاج محمود پاک‌نژاد، نمونه‌ای است از میان مدهان نیروی رزمنده‌اطلاعات، عملیات‌لشکر ۱۷ قم که نقشی بی‌بدیل در تاریخ دفاع مقدس داشته‌اند و چنان همراه با هم‌رزمانشان خوش‌درخشیدند که هرچه بیشتر برای شناخت‌شان تلاش کردم تشنه‌تر شدم.

«سکوت شکسته» چرا این نام را برای کتاب انتخاب کردید؟

انتخاب این نام یعنی شخصیت اصلی این کتاب «محمود پاک‌نژاد» از نیروهای اطلاعات عملیات بود. ویژگی شخصیتی نیروهای اطلاعات عملیات در گزینش‌ها و همچنین در دوره‌های آموزشی این است که بتوانند سکوت کنند؛ یعنی در اصل آدم‌هایی هستند که ساکت بوده و حتی هم‌زمان روایت‌های هم‌دیگر را نمی‌دانستند، یعنی از مأموریتی که گروه‌هایمان داده‌اند، گروهی که در مجاورت ایشان قرار دارد، بی‌اطلاع است. محمود پاک‌نژاد هم یک شخصیت ساکت بود و هم‌زمانش می‌دانستند که نقش تأثیرگذاری دارد. در واقع منظور از «سکوت شکسته»، شکستن سکوت محمود پاک‌نژاد و دیگر نیروهای اطلاعات عملیات است که می‌خواهم بگویم دیگر دوره سکوت گذشته و وقت روایت کردن از خاطرات و مجاهدت‌هایی است که در دوران دفاع مقدس برایشان رقم خورده است.

خودتان به عنوان اولین مخاطب این اثر مهم‌ترین ویژگی آن را چه چیزی می‌دانید؟

از آنجاکه ما از نیروهای اطلاعات عملیات، روایت‌های محدودی داریم از اصلی‌ترین ویژگی کتاب این است که از زبان نیروی اطلاعات عملیات روایت می‌شود. اهمیت روایت نیروهای اطلاعات عملیات به این است که به عناصر روایت واقف هستند و چون معمولاً باید بعد از مأموریت‌شان گزارش می‌نوشتند، زمین و زمان را خوب می‌شناختند. به همین جهت روایت‌هایشان روایت‌های شنیدنی و عناصر گزارش در این روایت‌ها عاریت شده است. به نظر خودم جذاب‌ترین فصل کتاب، فصل سوم با عنوان «هور الحمار کالیوسم بود، فآو میزبانم» است که خیلی برلم جذاب بود. داستان در آن کاملاً دراماتیک اتفاق می‌افتد و کسانی که کتاب را خوانده و به این فصل رسیده‌اند، می‌گویند دیگر نتوانستیم کتاب را زمین

■ **صغری خیل فرهنگ**

«سکوت شکسته» روایت ناگفته‌های رزمندگان اطلاعات عملیات است که به شکل ویژه‌ای به عملیات «کربلای یک» پرداخته است. این کتاب براساس خاطرات محمود پاک‌نژاد و سیدهای سعادتمند، شامگاه چهارشنبه ۶مهر ۱۴۰۱ با حضور فرماندهان و نبروهای واحد و گردان‌های عمل‌کننده در عملیات کربلای یک در جوار شهیدای گمنام مرکز صدا و سیمای قم رونمایی شد. سال‌های دفاع مقدس سرشار از خاطراتی است که هنوز در سینه‌ها مانده و ثبت و حتی نقل آن میسر نشده است. شمار زیادی از رزمندگان هشت سال دفاع مقدس هستند که هنوز لب به سخن نگشوده‌اند و خاطرات‌شان را در صندوقچه دل نگه داشته‌اند؛ خاطراتی که اگر بیان شود کتاب‌های زیادی را در توصیف لحظات سلحشوری این دلوران و قهرمانان ملی می‌توان به نگارش در آورد. کتاب «سکوت شکسته» روایتی است جذاب و خواندنی از خاطرات محمود پاک‌نژاد، فرمانده اطلاعات عملیات لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب(ع) در هشت سال دفاع مقدس که تنها دلیلش برای شکستن این سکوت، لبیک به فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی است که فرمودند: «رزمندهای که خاطراتش را ثبت نکرده، مأموریتش پایان نیافته است.»

این کتاب به همت سیدهای سعادتمند از رزمندگان دوران دفاع مقدس به رشته تحریر در آمده و معتقد است: «نویسندهای که بتواند روایت را از بالایشگاه ذهن خود عبور دهد در جذب مخاطب موفق تر خواهد بود.»

بگذاریم، اما از نظر اهمیت و اسناد موجود فصل یک کتاب بسیار مورد توجه است که در آن به نقش محمود پاک‌نژاد در عملیات کربلایک می‌پردازد که ما در این فصل درایت و جسارت ایشان را در عملیات در اوج می‌بینیم. سرآغ دیگری نیافتیم، زیرا در بهمن سال ۶۱عروج کرده بود. سرآغ شاگردانش را گرفتیم و به سردار زین‌الدین، فرمانده لشکر ۱۷ و بعد به فرمانده اطلاعات عملیات لشکر ۱۷، امیرحسین ندیری رسیدیم. این دو بزرگوار هم عروج کرده بودند. گشتم و گشتم

در کتاب «سکوت شکسته» با داستان واقعی و مستند مواجه هستیم. کار فردی انجام شد و هم‌زمان با پیاده کردن اسناد مکتوب و هم‌زمان محمود پاک‌نژاد مسیر روایت را چک می‌کردم. راستی آزمایی اهمیت ویژه‌ای برای‌مان داشت، به ویژه

رزمی سپاه و جنگ را پایه‌گذاری کند. توانمندی‌هایش تا جایی پیش رفت که لقب نابغه دفاع مقدس را گرفت، اما افسوس که از او جزء نام، یاد، خاطره و تعدادی ششگرد با واسطه چیز دیگری نیافتیم، زیرا در بهمن سال ۶۱عروج کرده بود. سرآغ شاگردانش را گرفتیم و به سردار زین‌الدین، فرمانده لشکر ۱۷ و بعد به فرمانده اطلاعات عملیات لشکر ۱۷، امیرحسین ندیری رسیدیم. من باید به طرحی می‌رسیدم، هم‌زمان که از آقای پاک‌نژاد می‌نویسم از دکتر طاهری و شهید ندیری هم روایت کنم که الحمدلله این کار به بهترین شکل ممکن در کتاب سکوت شکسته اتفاق افتاد. من در این کتاب نقش راهنما را به دکتر طاهری دادم و محمود که جسارت و مدیریت را از

هستم. شرط دوم این بود بخشی از خاطراتی مکتوب شود که شاهد زنده داشته باشد و آن خاطرات تأیید شوند و شرط سوم آقای پاک‌نژاد این بود که ابتدا باید برای مرحوم دکتر طاهری و شهید ندیری کتاب نوشته شود. دکتر طاهری پدر معنوی نیروی‌های اطلاعات عملیات لشکر ۱۷ علی‌ابن‌ابی‌طالب(ع) بود و شهید ندیری که فرمانده ایشان بود را مرشد خودش می‌دانست. من باید به طرحی می‌رسیدم، هم‌زمان که از آقای پاک‌نژاد می‌نویسم از دکتر طاهری و شهید ندیری هم روایت کنم که الحمدلله این کار به بهترین شکل ممکن در کتاب سکوت شکسته اتفاق افتاد. من در این کتاب نقش راهنما را به دکتر طاهری دادم و محمود که جسارت و مدیریت را از

و امکانات می‌برن و اونایی که زنده‌موندن، دارن امتیاز می‌گیرن.» با این سخنرانی اش انگار منو داخل

استخر بر از بیخ انداخت. تمام احساساتم فروکش کرد و جاش رو به محاسبه داد. تصمیم گرفتم از فاصله نزدیک‌تر، شهیدا و خصوصاً دایی رضامو بنشانم. می‌خواستم بدون احساس و با منطق باهانش مواجه بشم و از زندگی شخصیش، آرمان‌ها و خانواده‌اش بیشتر بدونم. اولین قدمی که برداشتم یک روز و وسط هفته رفتم گلزار شهدا و سنگ قبرشون و مشق کردم: رزمنده بسیجی، شهید رضاخوش‌زاد اکرم، فرزند حاج‌محمد که در سن ۱۷سالگی در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۲ در عملیات

والفجر یک در جبهه‌امقر به درجه رفیع شهادت نایل گردید. در شهادت چه رموز است که رزمنده ما تشنه جان می‌دهد از آب بقا می‌گذرد قطعه ۲ ردیف ۲ قبر ۲۱۷...»

فرمانده خود، شهید ندیری آموخته بود، در جای جای داستان از فرمانده خویش یاد می‌کند و اینگونه شخصیت شهید ندیری در رستی به مخاطب معرفی می‌شود. آنچنان این کار به خوبی اتفاق افتاد و شهید ندیری به زیبایی معرفی شد که محتوای کتاب در مورد شهید ندیری نیز تأثیر گذاشت و قرار است برای شهید ندیری از همین محتوای به نگارش در آمده در کتاب سکوت شکسته فیلم ساخته شود. شهید امیرحسین ندیری از شهیدای عملیات والفجر ۳ است.

اشاره کردید، جامعه هدف مخاطب شما در کتاب سکوت شکسته نسل جوان و بانوان هستند، چرا این طیف و گروه سنی را مورد توجه قرار داده‌اید؟

نسل جوان امروز حوصله خواندن متن‌های بلند را ندارد و از

تحت عنوان فرهنگ جبهه برای خلق آثار بزرگ و ماندگار باید از بالایشگاه ذهن نویسنده گذشته و دارای قالب، ساختار و در ژانر مشخص یا تلفیقی از چندژانر روایت شود. از خامی دربیاید تا بتواند مورد استفاده نسل امروز و آینده‌قرار بگیرد.

باید بدانیم خاطره خام، برای نزدیکان و خوشاوندان شاید مورد قبول باشد، اما خاطره را برای ارائه در جامعه فرهنگی نمی‌پسندم و به نظر من برای اینکه بتوانیم با جامعه هدف ارتباط برقرار کنیم باید از مسیر داستان وارد شوم، زیرا مخاطب در خاطره با یک روایت رها در میان آسمان و زمین مواجه است. شاهد این ادعا چاپ کتاب‌های متعدد در حوزه دفاع مقدس است که معمولاً در شمارگان زیر هزار متوقف شده است.

به عنوان مثال، کتاب «جنگ چهره زنانه ندارد» نمونه خارجی روایت جنگ است، نوعی خاطر نگاری است، ولی نویسنده کتاب روایت‌ها را از بالایشگاه ذهن خود گذرانده و از این طریق تأثیر گذار و موفق هم بوده است. به نظر م اگر نویسنده‌ای که به فهم لازم از جنگ دست یافته باشد، می‌تواند با آثار داستانی دفاع مقدس را به جهان بشناساند. در کتاب سکوت شکسته تلاش شده به بخشی از سؤال‌های مخاطب درباره جنگ جواب داده شود. اینکه جنگ تحمیلی از نظر زمانی دارای سه مقطع متفاوت است؛ یکی مقطع شروع جنگ است که تکنیک و تاکتیک‌ها در این مرحله بسیار ساده است. مقطع دوم که هر دو طرف دچار تحول می‌شوند و خود را برای جنگ پیچیده‌تر آماده می‌کنند و در مقطع سوم جنگ تخصصی می‌شود. به عنوان فردی که در نیمه دوم جنگ حضور داشته‌ام و در این حوزه قلم می‌زنم، معتقدم نوشتن در این زمینه نیازمند پژوهش، تحقیق و آموزش است و بین میرزابنویس بودن و نویسنده جنگ تفاوت قابل هستم و به نظر من کسی که می‌خواهد از جنگ تحمیلی بنویسد، باید جنگ جهانی اول و دوم جهانی را خوب بشناسد.

شما از ندهایی که به کتاب‌تان می‌شود، استقبال می‌کنید؟!

به جرت می‌توانم بگویم استقبال که نه، من در خواست می‌کنم که این اتفاق بیفتد، آنچه باعث شده کتاب‌های مربوط به دفاع مقدس نشاط و پویایی نداشته باشند، دلیلش خالی بودن فضای نقد و بررسی است که باید هر چه زودتر بین دفاع مقدس و ادبیات دفاع مقدس تکنیک قائل شویم. به این معنا که اگر دفاع مقدس است به این معنا نیست که ادبیات دفاع مقدس هم قداست دارد. نقد، زمینه پویایی ادبیات دفاع مقدس را فراهم می‌کند که به شدت لازم و ضروری است.

به نظر شما مسئولان چگونه می‌توانند از کسانی که در حوزه و آثار و شهادت فعالیت دارند، حمایت کنند؟

به نظر من باید نشست هم‌اندیشی با هدف محقق شدن این دو خواست مقام معظم رهبری، یعنی تبدیل مطالعه کتاب‌های دفاع مقدس به فرهنگ و خلق آثار هنری از منابع و متون فاخر ادبی دفاع مقدس با حضور مسئولان و پیشکسوتان دفاع مقدس، صاحب نظران ادبی و محافل ادبی برگزار شود. این نشست‌ها می‌تواند با این چند سرفصل همراه باشد. ۱- متولیان ادبیات دفاع مقدس با هدف افزایش کمی و کیفی آثار دفاع مقدس از نقد و بررسی کتاب‌های دفاع مقدس در محافل ادبی استقبال کنند.

۲- مجامع علمی و مراکز آموزشی با ورود به نقد و بررسی کتاب‌های دفاع مقدس به کمک متولیان ادبیات دفاع مقدس آماده و دلیل فاصله ایجادشده بین جامعه هدف ادبیات دفاع مقدس که جوان امروز و نسل‌های آینده می‌باشد را آسیب‌شناسی کند و همچنین به راهکاری برسد تا کتاب‌های دفاع مقدس با حضور صاحب‌نظران در صداوسیما نقد و بررسی شود.

تدو پان به اولین کتابی که از شما به چاپ رسیده، اشاره کنیم. کتاب «راضیه» سیر محتوایی کتاب به چه تریبی است؟

کتاب «راضیه» را برای جوانان و جوانان نوشتیم. در این کتاب با سه داستان مواجه هستیم؛ داستان اول با عنوان «بوی خون» برگرفته از تجربه شخصی خودم از اولین اعزام به جبهه است. مخاطب در این داستان با فضای خط بدافندی، مجروحیت و اتفاقات بعد از آن آشنا می‌شود.

داستان دوم با عنوان «بدرقه» به بعد اجتماعی جنگ، خانواده‌ها و مادرانی که فرزندان‌شان در جبهه حضور دارند، می‌پردازد و از زبان سوم شخصی روایت می‌شود.

در داستان سوم «راضیه» زمان حال مورد توجه قرار گرفته است. در این داستان روایتی از شهید رضاخوش‌زاد را پیشرو داریم. ایشان در عملیات والفجر مقدماتی به شهادت رسیده است.

■ سمت راست شهید ندیری، فرمانده اطلاعات عملیات سست جبهه شهید مهدی زین‌الدین

■ نفر اول محمود پاک‌نژاد

■ نفر راست دکتر طاهری در کنار حاج‌محمود پاک‌نژاد